

בנדודים ובמחלת *

עליה אינו יד סמויה מן העין והולכה אותה.

היא באה לקיבוץ ההכשרה; שם לעת עתה האוירה עודנה נוחה. היא עומדת על יד עריכת הכביסה ולומדת אגב כך חלי בות העבודה במחלת: דרכי השגת הג' שק ואיך להשתמש בו, בניית ה"כונקי" דים" והמצאת תעודות מזויפות. לא

אחת היא יוצאת בשליחות ומצליחה תמיד. כי צלילות דעתה ורזיונות מהשבתה אין עוזבים אותה אף לרגע. והנה באים ימי מבוכה על הקיבוץ, ימי גירוש, ימי קרב והגנה וחיסול גמור. בשאר רק קומץ חבי רים ואותם, את החלשים, צריכים אלה החזקים להביא למקומות בטוחים יותר. לתתום ה"ארי" שבוארשה. ועל הגיבורה שלנו מוטל התפקיד להוליך חברה אחת רפה ועגוגת, למקלט, בו תוכל להסתתר.

אבל, אחת! הפעם השעה לא שחקה לה! היא נופלת לידי התליינים. ומה שהם מתעללים בה — קשה לקורא הר" ברים לחזור עליהם. והיא מספרת על הכל בפירוט ובמכחות ובעירות שלימה. עץ היה נשבר לכפיסים אילו חבטו בו כך, ואני עודני תיה, גושמת, ועודני מסור גלה לחשוב על עניינים שונים וי. ולמרות כל העיניינים היא אינה מגלה אף שמץ דבר העלול לסכן את חברה ועומדת בעקשנותה. מבית סוהר אחד שולחים ומשליכים אותה לשני, רע ונורא מן הראשון. עוז רוחה, שכלה וערמוניותה ויצר החיים הכלתי נשבר מראים לה דרכי החצלה ושוב מתרחש לה גס, ואמ" לו מידי האויבים הטמאים באה לה עזרה ובינה עולה הרבר לברוח ולהימלט.

האדם לפלדה ידמת — היסורים יחש' לזהר, אומרת היא. אחרי המרד בגיטו וארשה שהיתה עדה לו, היא מתווה את דעתה במלים אלו: "דכאוגי עד עסר המחנות שראיתי, ובו בזמן הרגשתי אי" זו שמתה על שישנם עוד יהודים אנשים חיים הנלחמים בגרמנים".

כל עוד יש לנו תומר אנושי שכזה, אל לנו לחשוש ולמקפק בהצלחת מפע' לנו!

הספר הקטן הזה, בו מספרת בחורה, אשר נמלטה מצפוני בני השטן, מה שע" בר עליה, הוא גם ספר דברי ימי המלחמה בפולין על כל זועזועיה ואימותיה. תת" לה פרשת הגירושים. פרידת בני משפחה זה מזה, אשר כל אחד מהם יודע שהוא פרידה לנצח. מחנות ריכוז ומחנות מות. ההסגר בגיטו ומרד הגיטאות. אנו נפגשים עם הגבורים והגבורות של הימים האלה, עם הקדושים והקדושות, עם צביה וטר" סיה, עם חנצ'ה ופרנץקה.

אחרי הפרידה מהנריה באה רגיה אל מחנה עבודה והנס הראשון מתרחש: המ" מקר עצמו, שהוא בן לאומה הארורה, מיעץ להן לצעירות לברוח; אם לא, צפוי להן אכזרן. והיא בורחת ולנה בשדה בין תפוחי אדמה, רועדת מקור ומפחד. מגיעה בערב לתחנה קטנה. עולה לקרון הרכבת. והנה שם נמצא מכר אחד אשר מיד יצביע עליה כי יהודיה היא. קלסתר פניה הוא ארי, אבל האיש הוא בן העיירה ויודע מי היא, היא יוצאת לקצה מסילת הברזל, מנצלת את הרגעים שהרכבת מאי טת את מרוצתה במעלה ההר, משליכה החוצה את מוורתה הקטנה וקופצת את ריה, ושוב רצה, מוצאת לילה אחד קורת גג אצל איש רחמן, וכעלות שחר מוכי רחה ללכת הלאה. לאחר הרפתקאות "ארוכות ומכוערות" נודמת לה אפשרות לעבוד בחורת משרתת אצל משפחה נוצ' ריה. ופה מתגלים כשרונותיה הדיפלומטי טיים והשחקניים הרבים בהיותה גאלצת להסתיר את מוצאה ולהעמיד פנים כאילו היא נערה פשוטה. בת עם יושב על אד' מתו ונאמנה לרתה (הקתולית) וגם שמ' זה בחלקה, לא עצובה ולא מודאגת מגו' רל משפחתה רשבתה. והסגולות האלה עומדות לה גם אחרי עזבה את המקום. בעבודתה במחורת ובימי המאסר הבאים עליה היא אומרת פעם בראשית דרכה: אם סופי לנפול — לא כבהמה נסולת' עצה אפול. ובאמת לא היתה נסולת' עצה וכאילו בתור גמול על אומץ לבה שמרה

* רניה: בנדודים ובמחלת. עברית: ת. ש. בן אברם. היצאת הקיבוץ המאוחד.